

การออกแบบและพัฒนาตลาดผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

พรณิภา ขายลาด

ณฤติ นันทะศิริ

อนุชิต ดวงพันธ์

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

อรรวรรณ เชื้อเมืองพาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 9 กันยายน 2562

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 23 กันยายน 2562

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 20 พฤศจิกายน 2562

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาตลาดผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง และศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้สนใจผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 200 คน เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบและพัฒนาตลาดผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง โดยใช้ตลาดผ้าปักของชาติพันธุ์ม้ง ได้แก่ ตลาดผ้าปักไขว้แบบดั้งเดิม ตลาดผ้าปักไขว้แบบประยุกต์ ตลาดรูปแบบมาจากลายครอสติชและตลาดผสม มาพัฒนาให้มีสีสันสดใส และนำตลาดมาผสมผสานกันเพื่อให้ทันสมัย ในด้านต้นทุนพบว่า มีต้นทุนรวมเท่ากับ 850 บาทต่อผืน วัตถุดิบทางตรงเท่ากับ 150 บาทต่อผืน ค่าแรงงานทางตรงเท่ากับ 600 บาทต่อผืน ค่าใช้จ่ายในการผลิตเท่ากับ 100 บาทต่อผืน และผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.44$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านแนวคิด ($\bar{X}=4.48$) รองลงมา ได้แก่ ด้านชิ้นงาน ($\bar{X}=4.45$) และด้านการออกแบบ ($\bar{X}=4.40$)

คำสำคัญ: ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง การพัฒนาตลาดผ้าปัก

Design and Development of the Embroidered Fabric Pattern with Hmong Ethnic Bandu Sub-District, Mueng Chiang Rai District, Chiang Rai Province

Pannipa Chailad

Received: 9 September 2019

Naruedee Nanthasiri

Revised: 23 September 2019

Anuchit Duangpan

Accepted: 20 November 2019

Undergraduate Student, School of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University

Orrawan Chermuangphan

Assistant Professor, School of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University

Abstract

This research aims to study design and develop the embroidered fabric pattern with Hmong ethnic, and customer satisfaction on embroidered fabric pattern with Hmong ethnic. The sample consisted of 200 participants who were interest the embroidered fabric pattern with Hmong ethnic in Ban Du sub-district. Mueang Chiang Rai District Chiang Rai. The questionnaires were used to data collection.

The results of the research were as follows: Traditional cross stitch pattern, applied cross stitch pattern, the pattern is taken from cross stitch pattern and mixed pattern were used for design and develop the embroidered fabric pattern with Hmong ethnic. to develop a colorful and combine patterns to modern. The average production cost was 850 baht per piece, the average cost of raw materials is 150 baht, the average cost direct labor is 600 baht, and the average cost of production is 100 baht. Customer satisfaction on embroidered fabric pattern with Hmong ethnic overall, is at a high level ($\bar{x}=4.44$). If considered in the article about the customer satisfaction, the conceptual price is at a high average ($\bar{x}=4.48$), next is the product ($\bar{x}=4.45$) and design ($\bar{x}=4.40$)

Keywords: Embroidered Fabric Pattern with Hmong Ethnic, Development of Embroidered Fabric Pattern

บทนำ

ม้ง (Hmong) หรือแต่เดิมเรียกกันว่า แม้ว (Miao) ในประเทศไทยเป็นกลุ่มคนที่เดินทางย้ายถิ่นฐานมาจากประเทศลาวและพม่าเส้นทางที่ม้งเดินทางจากลาวเข้ามาไทยได้แก่ จังหวัดเชียงราย เลย และ พิษณุโลก ส่วนม้งจากพม่าเข้ามาทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนและเชียงใหม่ ในประเทศไทยปัจจุบันมีม้งตั้งถิ่นฐานกระจายทั่วไปบนที่สูงเชิงเขา และที่ราบต่ำในจังหวัดทางภาคเหนือ บริเวณภูเขาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และบนพื้นที่สูงในจังหวัดทางภาคกลาง อพยพเข้าสู่ประเทศไทยเมื่อประมาณ พ.ศ. 2400 (สมรักษ์ ชัยสิงห์กานนท์และคณะ, 2550 อ้างถึงในสุธิชา ศรพรหม อุดมศักดิ์สาริบุตร และ พิชัย สดภิบาล, 2559)

ผ้าปักม้งเป็นผลผลิตจากชนชาวชาติพันธุ์ม้งที่นำด้ายมาปักเป็นผ้าปักม้ง ในลักษณะลวดลายต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในการแสดงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชนชาวชาติพันธุ์ม้งลวดลายบนผืนผ้าปักม้งจะมีด้วยเทคนิคการสร้างสรรค์ลวดลายต่าง ๆ ซึ่งจะเต็มไปด้วยเอกลักษณ์แห่งความเป็นชาติพันธุ์ของตนเอง แล้วยังแสดงให้เห็นถึงความสวยงาม ความละเอียด ประณีต ความคิดสร้างสรรค์ ในการคิดลวดลายลักษณะต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบเฉพาะของตนเอง (ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ, 2563) ในอดีตผู้หญิงกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง มีการนำผ้าไหมดิบ (ใยจากผ้ากัญชงแต่ชาวเขาเรียกไหม) หรือป่านป่า หรือฝ้ายที่ทอเองมาเขียนเป็นลวดลายต่างๆด้วยวิธีการเขียนเทียน (กรรมวิธีเช่นเดียวกับการทำผ้าบาติก) เพื่อที่จะทำเป็นชุดประจำเผ่าของทุกคนในครอบครัว แต่ในปัจจุบันมีความต้องการทางการตลาดเพิ่มมากขึ้นผู้หญิงกลุ่มชาติพันธุ์ม้งจึงหาซื้อผ้าฝ้ายจากในเมืองนำมาปักหรือเขียนเทียนแทนการปั่นฝ้ายด้วยมือแบบดั้งเดิมคุณค่างานปักโบราณจึงเพิ่มมากขึ้นเพราะชิ้นงานโบราณจริงๆ ลดน้อยลงคุณภาพของงานปักรุ่นใหม่ก็ด้อยลงเพราะลวดลายปักหายากขึ้นไม่ละเอียดละออเหมือนของเก่างานปักเก่าที่ปักลงบนผ้าใยกัญชงจึงมีราคาค่อนข้างแพงมากและหาได้ยากขึ้นเหตุผลเพราะต้องผ่านกรรมวิธีการผลิตตามธรรมชาติซึ่งต้องใช้ทั้งเวลาและแรงงานอย่างมาก (สไบทิพย์ ตั้งใจ, 2558)

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับ การออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง เพื่อศึกษาและนำมาทำผ้าปักลายผสมผสานของชาติพันธุ์ม้ง เพื่อที่จะนำอัตลักษณ์มาพัฒนาให้เกิดประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับหัตถกรรมผ้าไหมการศึกษาหัตถกรรมผ้า

"ม้ง" มีการทอผ้าทุกบ้านโดยใช้เครื่องทอแบบกี่เอวนั่งสูงใช้เส้นด้ายจากใยกล้วยหรือใยฝ้าย ลักษณะรูปแบบของหัตถกรรมผ้าการทอจะเป็นการทอพื้นธรรมดาไม่มีการทอลายการย้อมสีย้อมเมื่อทอเป็นผืนผ้าไม่ย้อมเส้นด้าย โดยใช้สีจากต้นฮ่อม และคราม มีการเขียนเทียน การเย็บต่อผ้า การปักประดับ ด้วยเงินต่าง ๆ และการปักลวดลายองค์ประกอบที่ทำให้เกิดลวดลาย คือ การปัก การเย็บตัดต่อผ้า และการเขียนเทียน ลวดลายที่พบมากที่สุดคือลวดลายที่เกิดจากการปักไหม โดยลักษณะลวดลายหลักที่พบมาจากลายเรขาคณิต และลายดอกไม้ ส่วนการปักใช้ไหมและลูกเดือยปักให้เกิดลาย นิยมปักบนเสื้อ กระโปรง กระเป๋า ฯลฯ (สุริษา ศรพรหม, อุดมศักดิ์สาริบุตร และพิชัย สดภิบาล, 2559) แนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าจากผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้งในปัจจุบัน ใช้ทฤษฎีการคิดแบบ Lateral Thinking (Lt) โดยอยู่ภายใต้หลักการออกแบบ 4 ประการ ได้แก่ 1) ประโยชน์ใช้สอย 2) ความงามทางศิลปะ 3) คุณสมบัติทางวัสดุและเศรษฐกิจ 4) แบบอย่างและวัฒนธรรม (มนตรี ยอดบางเตย, 2538 อ้างถึงในสุริษา ศรพรหม, อุดมศักดิ์สาริบุตร และพิชัย สดภิบาล, 2559)

2. แนวคิดการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ (Product) ที่ดีมีคุณภาพ นักออกแบบควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่มีความสำคัญ และต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ วิธีการต่าง ๆ มาผสมผสานเพื่อสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ให้มีความเหมาะสม โดยนักออกแบบควรคำนึงถึงหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้ คือ 1) ความเป็นหน่วยหรือเอกภาพ (Unity) หมายถึง การออกแบบจะต้องคำนึงถึงงานทั้งหมดให้อยู่ในหน่วยเดียวกันเป็นกลุ่มเป็นชุดสัมพันธ์กันทั้งหมด มีความเชื่อมโยงกันได้ เพราะจะช่วยให้ผลิตภัณฑ์เกิดความเป็นเอกลักษณ์ 2) ความสมดุล (Balancing) หมายถึง ความสมดุลในงานออกแบบนั้นๆ ซึ่งเป็นหลักทั่วไปของงานศิลปะ ความสมดุลที่เกิดขึ้นอาจมาจากองค์ประกอบต่างๆ กัน เช่น รูปทรง ขนาด ความหนาแน่น สี 3) ความสัมพันธ์ทางศิลปะ (Relativity of Art) หมายถึง ความสัมพันธ์กันในเรื่องของศิลปะ ได้แก่ การเน้นส่วนสำคัญหรือจุดสนใจ (Emphasis or Center of Interest) ในงานด้านศิลปะ นักออกแบบจะต้องเน้นให้เกิดสิ่งประทับใจแก่ผู้เห็นโดยไม่ต้องบอกกล่าว เป็นความรู้สึกร่วมอันเกิดขึ้นเองจากผลงานนั้น (สาคร คันธโชติ, 2528)

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้คือ ผู้สนใจผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้คือ ผู้สนใจผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 200 คน วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นกลุ่มประชากรที่ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงใช้การสุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีขนาดไม่แน่นอน (ประคอง กรรณสูตร, 2538) ในการศึกษาี้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกได้แก่ 1) เป็นผู้ที่มีความสนใจ หรือเคยซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าปักชาติพันธุ์ม้ง 2) เป็นผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ใน ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย และ 3) มีความเต็มใจในการตอบแบบสอบถาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาการพัฒนาลายผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้งใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ซึ่งออกแบบขึ้นมาเพื่อรองรับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ประกอบไปด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป 2. พฤติกรรมในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากผ้าปักม้ง และ 3) การประเมินความพึงพอใจของผู้สนใจผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง โดยมีการประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านการออกแบบ ด้านชิ้นงาน และด้านแนวคิด โดยเป็นการประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ต (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลตามเกณฑ์ประเมินของบุญชม ศรีสะอาด (2545) ดังนี้

คะแนนระหว่าง 4.51 – 5.00	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนระหว่าง 3.51 – 4.50	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
คะแนนระหว่าง 2.51 – 3.50	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนระหว่าง 1.51 – 2.50	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
คะแนนระหว่าง 1.00 – 1.50	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิธีการดำเนินการศึกษา

3.1 การพัฒนาลายผ้าปักของชาวชาติพันธุ์ม้ง

ในการพัฒนาลายผ้าปักของชาวชาติพันธุ์ม้ง ผู้ศึกษามีขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

1) การศึกษาข้อมูลสถานการณ์ที่เป็นอยู่ โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ที่เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี งานวิจัย และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับลวดลายผ้าปักของชาติพันธุ์ม้ง เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีข้อมูล ความรู้ และฐานคิดเบื้องต้นเป็นเครื่องมือแนวทางในการพัฒนาลวดลายผ้าปักของชาวชาติพันธุ์ม้งและการสร้างแนวคำถามในการศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง

2) ออกแบบลวดลายผ้าปักที่ผสมผสานกับลวดลายผ้าปักของชาติพันธุ์ม้ง โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิในข้อที่ 1 มาเป็นฐานคิดในการพัฒนาลวดลายของผ้าปัก

3) ผู้วิจัยได้ทำการปักผ้าจากลวดลายที่ออกแบบ โดยเริ่มจากจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ลงมือปักผ้าตามลวดลายที่ได้ออกแบบไว้ และได้ลายผ้าที่ปักได้เสร็จสมบูรณ์

3.2 การศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง

1) ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผ้าปักชาติพันธุ์ม้ง ม้ง โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิในข้อที่ 1 มาเป็นฐานคิดในการจัดทำแบบสอบถาม

2) นำแบบสอบถามไปประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผ้าปักชาติพันธุ์ม้ง ในเขตตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และพฤติกรรมในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากผ้าปักม้ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ความพึงพอใจของผู้สนใจผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต เพื่อคำนวณหาต้นทุน

ผลการศึกษา

จากการศึกษาการพัฒนาลวดลายผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลดังนี้

1. ผลการออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง

1.1 จากการการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลวดลายของผ้าปักของชาติพันธุ์ม้ง พบว่า การออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ได้นำลวดลายผ้าปักของชาติพันธุ์ม้ง ได้แก่ ลวดลายปักไขว้แบบดั้งเดิม ลวดลายปักไขว้แบบประยุกต์ ลวดลายที่นำรูปแบบมาจาก

ลายครอสติสและลวดลายผสม มาพัฒนาให้มีสีสันสดใส และนำลวดลายต่างๆ เหล่านี้มาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาลายให้ทันสมัย โดยยังคงตั้งอยู่บนฐานแนวคิดและภูมิปัญญาดั้งเดิม

1.2 ต้นทุนของผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับต้นทุนของผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง

รายการ	วัตถุดิบ ทางตรง (บาท)	ค่าแรงงาน ทางตรง (บาท)	ค่าใช้จ่ายใน การผลิต (บาท)	ต้นทุนรวม ต่อผืน (บาท)
ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง และลวดลายทั่วไป	150.00	600.00	100.00	850.00
รวม	150.00	600.00	100.00	850 บาท

จากตารางที่ 1 พบว่า ต้นทุนของผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้งโดยประมาณ มีต้นทุนรวมเท่ากับ 850 บาทต่อผืน วัตถุดิบทางตรงเท่ากับ 150 บาทต่อผืน ค่าแรงงานทางตรงเท่ากับ 600 บาทต่อผืน ค่าใช้ในการผลิตเท่ากับ 100 บาทต่อผืน

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73.00 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 27.00 ส่วนมากมีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.50 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.00 ส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 31.50 รองลงมา คือ อนุปริญญาหรือปวส. คิดเป็นร้อยละ 23.50 มีอาชีพนักเรียนหรือนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 31.00

2.2 พฤติกรรมในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากผ้าปักม้ง

ความต้องการในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากผ้าปักม้งของผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการในการซื้อ ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบเสื้อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.00 รองลงมา คือ ผ้าคลุมไหล่ คิดเป็นร้อยละ 34.00 จำนวนครั้งในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากผ้าปักม้งของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนครั้งในการเลือกซื้อบ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 46.50 รองลงมา คือ นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 32.00 วัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากผ้าปักม้งมากที่สุด คือ เพื่อนำไปใช้งานในชีวิตประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมา คือ เพื่อเป็นของฝาก ของขวัญ หรือของที่ระลึก คิดเป็นร้อยละ 36.50

2.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.44$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านแนวคิด ($\bar{X}=4.48$) รองลงมา ได้แก่ ด้านชิ้นงาน ($\bar{X}=4.45$) และด้านการออกแบบ ($\bar{X}=4.40$) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้งในภาพรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการออกแบบ	4.40	0.60	มาก
2. ด้านชิ้นงาน	4.45	0.56	มาก
3. ด้านแนวคิด	4.48	0.56	มาก
รวม	4.44	0.57	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ด้านการออกแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.40$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านแนวคิด ($\bar{X}=4.44$) รองลงมา ได้แก่ ด้านชิ้นงาน ($\bar{X}=4.40$) และด้านการออกแบบ ($\bar{X}=4.36$)

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ดังนี้

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ด้านการออกแบบ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านเอกภาพและความกลมกลืน	4.44	0.60	มาก
2. ความสมดุล	4.40	0.63	มาก
3. การเน้นให้เกิดจุดเด่น	4.36	0.57	มาก
รวม	4.40	0.60	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ด้านการออกแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.40$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านเอกภาพและความกลมกลืน ($\bar{X}=4.44$) รองลงมา ได้แก่ ความสมดุล ($\bar{X}=4.40$) และการเน้นให้เกิดจุดเด่น ($\bar{X}=4.36$)

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปกลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ด้านชิ้นงาน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีความน่าสนใจ ความประณีตงดงาม	4.46	0.50	มาก
2. ความเรียบร้อยของชิ้นงาน	4.55	0.57	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้	4.42	0.59	มาก
4. คุณภาพของชิ้นงาน	4.33	0.58	มาก
5. ความคิดสร้างสรรค์	4.46	0.57	มาก
6. ลายมีความสม่ำเสมอไม่ขาดช่วง	4.46	0.57	มาก
รวม	4.45	0.56	มาก

จากตารางที่ 4 ความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปกลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ด้านชิ้นงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.45$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความเรียบร้อยของชิ้นงาน ($\bar{X}=4.55$) รองลงมา ได้แก่ มีความน่าสนใจ ความประณีตงดงาม ($\bar{X}=4.46$) ความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.46$) ลายมีความสม่ำเสมอไม่ขาดช่วง ($\bar{X}=4.46$) ความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ ($\bar{X}=4.42$) และ คุณภาพของชิ้นงาน ($\bar{X}=4.33$)

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปกลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ด้านแนวคิด

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ลายของผ้าปกมีความน่าสนใจ สวยงาม	4.68	0.57	มากที่สุด
2. ผ้าปกมีความแปลกใหม่	4.33	0.58	มาก
3. ผ้าปกตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่สนใจ	4.55	0.54	มากที่สุด
4. ผ้าปกมีสีสัน สวยงาม สดใส	4.46	0.57	มาก
5. ผ้าปกมีความประณีต กลมกลืนกัน	4.37	0.54	มาก
รวม	4.48	0.56	มาก

จากตารางที่ 5 ความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปกลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ด้านแนวคิด ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.48$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ลายของผ้าปกมีความน่าสนใจ สวยงาม ($\bar{X}=4.68$) รองลงมา ได้แก่ ผ้าปกตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่สนใจ ($\bar{X}=4.55$) ผ้าปกมีสีสัน สวยงาม สดใส ($\bar{X}=4.46$) ผ้าปกมีความประณีต กลมกลืนกัน ($\bar{X}=4.37$) และผ้าปกมีความแปลกใหม่ ($\bar{X}=4.33$)

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้งสามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1) ผลการออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง พบว่า การออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ได้นำลวดลายผ้าปักของชาติพันธุ์ม้ง ได้แก่ ลวดลายปักไขว้แบบดั้งเดิม ลวดลายปักไขว้แบบประยุกต์ ลวดลายที่นำรูปแบบมาจากลายครอสติสและลวดลายผสมมาพัฒนาให้มีสีสันสดใส และนำลวดลายต่างๆ เหล่านี้มาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาให้ทันสมัย โดยยังคงตั้งอยู่บนฐานแนวคิดและภูมิปัญญาดั้งเดิม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับหัตถกรรมผ้าม้งลวดของสุธิชา ศรพรหม อุดมศักดิ์สาริบุตร และพิชัย สดภิบาล (2559) ที่กล่าวถึง ลวดลายที่พบมากที่สุดคือ ลวดลายที่เกิดจากการปักไหม โดยลักษณะลวดลายหลักที่พบมาจากลายเรขาคณิต และลายดอกไม้ ส่วนการปักไขว้ไหมและลูกเดือยปักให้เกิดลาย นิยมปักบนเสื้อ กระโปรง กระเป๋า เป็นต้น ทั้งนี้การออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้งยังคงตั้งอยู่บนฐานแนวคิดและภูมิปัญญาดั้งเดิม ทั้งนี้เนื่องจากการอนุรักษ์อัตลักษณ์ของวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ม้ง ที่นับวันยิ่งเปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับสไบทิพย์ ตั้งใจ (2558) ที่กล่าวถึง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดั่งงาม เนื่องจากปัจจุบันสังคมและวัฒนธรรมไม่ได้หยุดนิ่งแต่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและเกี่ยวพันกับปัจจัยภายในและภายนอกที่เข้ามากระทบ หากไม่มีการอนุรักษ์อัตลักษณ์วัฒนธรรมไว้แล้ว วัฒนธรรมของสังคมอื่นก็จะเข้ามาครอบงำ และจะต้องตกเป็นเมืองขึ้นทางวัฒนธรรมของสังคมอื่น

2) ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่า ความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ด้านการออกแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.40$) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านเอกภาพและความกลมกลืน ($\bar{X}=4.44$) เนื่องจากการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้งยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์ม้ง ซึ่งสอดคล้องกับสาคร คันธโชติ (2528) ที่กล่าวถึงการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ดีมีคุณภาพ นักออกแบบควรคำนึงถึง องค์ประกอบที่มีความสำคัญ และต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ วิธีการต่าง ๆ มาผสมผสานเพื่อสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ให้มีความเหมาะสม โดยสิ่งที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่ ความเป็นหน่วย หรือเอกภาพ (Unity) ความสมดุล (Balancing) และความสัมพันธ์ทางศิลปะ ทั้งนี้ในการศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้ง ด้านชิ้นงาน พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.45$) เนื่องจากการปักผ้าจากลวดลายที่ออกแบบ ผู้วิจัยเริ่มกระบวนการตั้งแต่การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่เหมาะสม การลงมือปักผ้าตามลวดลายที่ได้ออกแบบไว้ จนถึงได้ลายผ้าที่ปักได้เสร็จสมบูรณ์

ซึ่งสอดคล้องกับมนตรี ยอดบางเตย (2538) อ้างถึงใน สุธิชา ศรพรหม อุดมศักดิ์สาริบุตร และพิชัย สดภิบาล, 2559) ที่กล่าวถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าจากผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้ง ใช้ทฤษฎีการคิดแบบ Lateral Thinking (Lt) โดยอยู่ภายใต้หลักการออกแบบ 4 ประการ ได้แก่ 1) ประโยชน์ใช้สอย 2) ความงามทางศิลปะ 3) คุณสมบัติทางวัสดุและเศรษฐกิจ 4) แบบอย่างและวัฒนธรรม ดังนั้นจึงทำให้ผู้สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้งมีความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ม้งในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ลายผ้าปักที่พัฒนาและออกแบบมีความน่าสนใจ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้นควรพัฒนาและออกแบบลวดลายอยู่เสมอ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด

1.2 ควรมีการสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ ให้กับผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นเสริมสร้างอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม

2. ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาหาแนวทางในการออกแบบพัฒนาลวดลายของผ้าปักที่น่าสนใจ และมีความทันสมัย และเป็นที่ต้องการของตลาดให้มากขึ้น

2.2 ศึกษาความต้องการของผู้บริโภค เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและออกแบบลายผ้าปักม้ง ให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ. ฝ่ายพัฒนานวัตกรรมศิลปไทย สายงานพัฒนาผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมศิลป.

(2563). **ชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง และการสร้างสรรค์ผ้าปักม้ง.**

สาคร คันทิชาติ. (2528). **การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์.** กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.

สุธิชา ศรพรหม, อุดมศักดิ์สาริบุตร และพิชัย สดภิบาล. (2559). **การศึกษาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้ง.** วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 7(2), 111 – 123.

สไบทิพย์ ตั้งใจ. (2558). **การจัดการอนุรักษ์และสืบสานศิลปผ้าปักของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง บ้านผานกกก ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประคอง กรณสุตร. (2538). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.